

Gemeente Eindhoven
T.a.v. Marianne Willemsen-van Noppen
Nachtegaallaan 15
5613 CM Eindhoven

Datum: 2 september 2014
Behandeld door: Johan Zwanenburg
Ons kenmerk: P2014/45
Uw kenmerk:

Notitie quickscan beschermde soorten NRE-terrein te Eindhoven

Quickscan in het kader van de Flora- en faunawet

In opdracht van de gemeente Eindhoven is een quickscan van beschermde flora en fauna uitgevoerd in het plangebied NRE-terrein te Eindhoven.

Aanleiding is de herinrichting van dit gebied. In de voorbereiding moet duidelijk worden of de ingreep effecten kan hebben op beschermde soorten waarbij conflicten met de Flora- en faunawet kunnen ontstaan.

Aanpak

In de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFD) zijn verspreidingsgegevens van beschermde soorten gezocht. De gemeente Eindhoven heeft een abonnement bij de NDFD en Ecologica kan deze gegevens inzien.

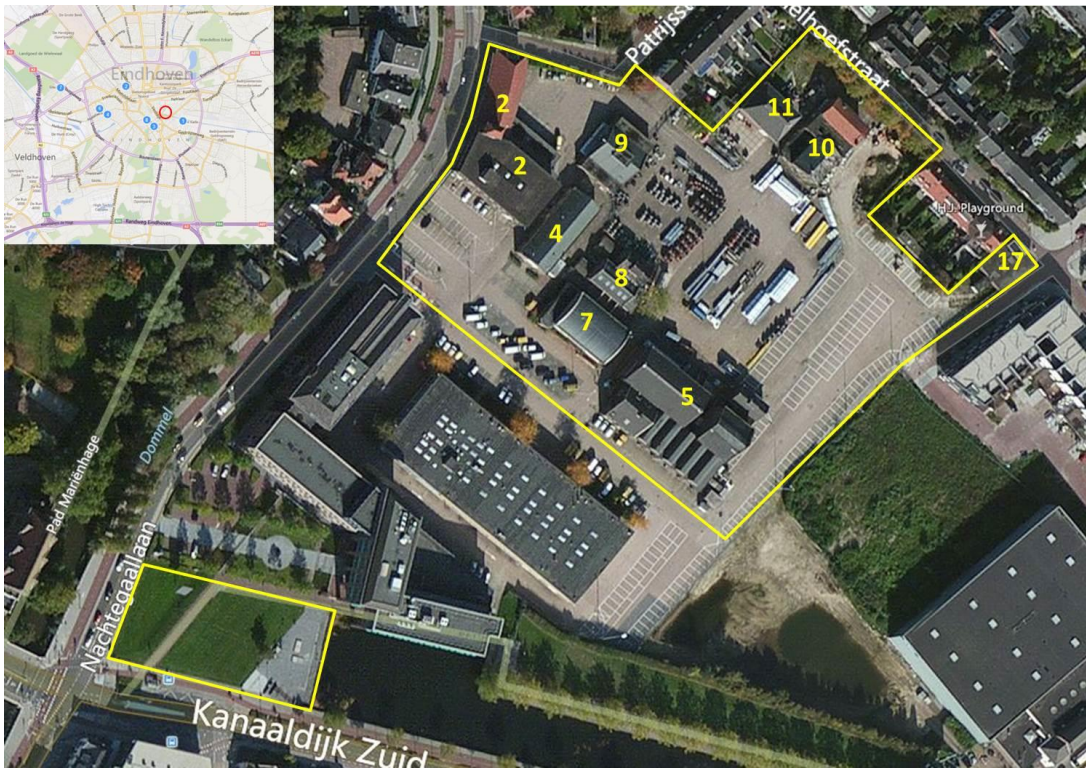
Op 18 juli 2014 is het plangebied bezocht waarbij is gezocht naar beschermde soorten en het terrein en de gebouwen zijn beoordeeld op de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten.

Gebiedsbeschrijving

Het NRE-terrein is een oud industrieel gebied nabij het centrum van Eindhoven waar aan het einde van de 19^e eeuw een gasfabriek is gevestigd die tot in de jaren '40 is uitgebreid met diverse gebouwen. Het gebied is vrijwel geheel verhard.

Figuur 1: Het NRE-terreingezien vanuit het oosten.

Figuur 2: Plangebied NRE-terrein (geel omlijnd) inclusief het gazon tussen het kanaal en de Dommel (ondergrond Bing maps). De nummering van de gebouwen is volgens de website van de gemeente (<http://www.eindhoven.nl/inwonersplein/bouwen-wonen/nre-terrein-2/Plattegronden-en-tekeningen-NREterrein.htm>)

Figuur 3: Impressie van de gebouwen.

Figuur 4: Open gazon van het Havenhoofd

Maatregelen

De historische gebouwen worden nu gebruikt als atelier, werkplaats, restaurant, fietsendepot en andere tijdelijke functies. Het is de bedoeling om het terrein en de gebouwen een definitieve invulling te geven. Daarbij zullen de gebouwen worden gerenoveerd. Het project is nog in een verkennende fase en concrete maatregelen zijn nog niet bepaald.

In het kader van de wetgeving vallen de maatregelen onder de categorie 'ruimtelijke inrichting en ontwikkeling' (AMvB art. 75).

Beschermde soorten

De Nationale Databank Flora en fauna bleek weinig gegevens van beschermde soorten uit de directe omgeving te bevatten. De meeste waarnemingen van streng beschermde soorten betreffen (niet broedende) vogels, maar ook enkele soorten vleermuizen. Van de licht beschermde soorten zijn waarnemingen van de groene kikker en krabbenscheer bekend. In de volgende paragrafen wordt per soortgroep (de kans) op aanwezigheid van beschermde soorten besproken.

Flora

Tijdens het veldbezoek is bij de parkeerplaatsen ten noordoosten van gebouw 3 het ruig klokje (*Campanula trachelium*) aangetroffen. Deze soort van Tabel 2 van de Flora- en faunawet verwildert gemakkelijk uit tuinen en kan zich in het stedelijk gebied goed handhaven en uitbreiden. Spontaan uitgezaaide planten gelden als wild en zijn dan beschermd. Wanneer met Tabel 2-soorten volgens

een goedgekeurde gedragscode wordt gehandeld, is geen ontheffing vereist. In de Gedragscode Flora en faunawet Ruimtelijke ontwikkeling & inrichting van de Vereniging Stadswerk Nederland is bij de richtlijnen voor zorgvuldig handelen in geval van beschermde planten aangegeven dat deze vooraf uitgestoken moeten worden en naderhand teruggeplaatst. Dat dient in dit geval dus ook te gebeuren.

Figuur 5: Ruig klokje tegen de tuinmuur bij de parkeerplaatsen.

Andere beschermde plantensoorten zijn niet gevonden. Op de uitgestrekte verharding staan kaal breukkruid en geelwitte droogbloem regelmatig tussen de straatstenen en op westelijke gevel van gebouw 1 en het gebouw daar tegenover groeit muurvaren. Dit zijn minder algemene en kenmerkende planten, maar niet beschermd of bedreigd.

Zoogdieren

In de NDFP zijn waarnemingen opgenomen van vier soorten streng beschermde vleermuizen (tabel 3 FF-wet) boven het kanaal en de Dommel ter hoogte van het plangebied, en rond de huizen ten zuiden van het kanaal. De gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) komt algemeen in stedelijk gebied voor en is het meeste aangetroffen. Dit betreffen bijna allemaal foeragerende dieren, maar in een huis aan de overzijde van de Dommel is een overwinterend exemplaar vastgesteld. De ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en watervleermuis (*Myotis daubentonii*) zijn met enkele exemplaren foeragerend waargenomen bij de Dommel en boven het kanaal. De gewone grootvleermuis (*Plecotus auritus*) is eenmaal waargenomen boven de Dommel. Van het NRE-terrein zelf zijn geen waarnemingen van vleermuizen bekend. Het stenige gebied is nauwelijks geschikt als foerageergebied, maar gebouwen zouden als verblijfplaats kunnen functioneren. De gewone dwergvleermuis verblijft vaak in spouwmuren. De gebouwen 3, 4, 7, 9 en 17 hebben muren met een spouw. Er is gelet op open stootvoegen die bij spouwmuren worden toegepast, maar deze zijn niet gezien. Hoewel beperkt, hebben enkele gebouwen spleten en kieren tussen de muren en het dak waar vleermuizen mogelijk verblijfplaatsen hebben. Een aantal gebouwen lijken mogelijkheden voor de gewone dwergvleermuis te bieden, dit dient echter nader te worden onderzocht.

De andere genoemde soorten maken geen of minder gebruik van gebouwen. De ruige dwergvleermuis kruipt in de zomer weg in spleten in bomen of achter schors. Overwinteren doet deze soort soms in gebouwen. De ruige dwergvleermuis wordt vooral in het westen van het land aangetroffen en de kans op een winterverblijf hier is zeer gering. De grootvleermuis kan zowel in boomholtes

als in gebouwen verblijven. Daar kruipt hij niet de spouw, maar heeft een voorkeur voor ongebruikte zolders met veel balken. Bij navraag bij de gemeente bleek dat alle aanwezige zolders gebruikt worden en daardoor niet geschikt voor vleermuizen. De watervleermuis verblijft vrijwel nooit in gebouwen.

Vleermuizen jagen graag boven water en de meeste soorten mijden daarbij verlichte plekken. Een toename van de lichtval op het kanaal en de Dommel dient daarom voorkomen te worden. Verder vormt het open Havenhoofd mogelijk een barrière voor vleermuizen die boven de Dommel en het kanaal foerageren. Het planten van een bomenrij zou de situatie verbeteren.

Op het NRE-terrein zijn gebouwen aanwezig met spouwmuren waar vleermuizen zoals de gewone dwergvleermuis verblijfplaatsen kunnen hebben. Nader onderzoek naar vleermuizen is daarom noodzakelijk.

Een ander streng beschermd zoogdier wat in gebouwen kan voorkomen is de steenmarter. Deze is volgens de informatie van de NDFF alleen in Aalst waargenomen en nog nooit in de stad Eindhoven.

Voor de licht beschermde zoogdieren (tabel 1 FFwet) heeft dit stenige gebied en het kale gazon geen betekenis. Alleen de huisspitsmuis zou er voor kunnen komen. Voor deze licht beschermde soort is in geval van ruimtelijke ontwikkelingen bovendien een vrijstelling van de Flora- en faunawet van toepassing.

Voor de grondgebonden zoogdieren is het niet nodig aanvullend onderzoek uit te voeren of een ont-heffing aan te vragen.

Vogels

Voor vogels geldt een wat afwijkend beschermingsregime. Alle soorten staan in tabel 3 van de Flora- en faunawet en zijn dus streng beschermd. Voor veruit de meeste soorten geldt de bescherming van het nest alleen in het broedseizoen. Daarbuiten is het nest niet beschermd. Uitzondering daarop vormt een kleine groep vogels die steeds van dezelfde nestplaats gebruik maken zoals roofvogels, huismus en gierzwaluw. Van deze soorten is de nestplaats jaarrond beschermd.

Tijdens het veldbezoek vlogen regelmatig gierzwaluwen vrij laag boven het NRE terrein. Laag vliegende gierzwaluwen vormen een aanwijzing dat zij in de buurt nestelen. De meeste aandacht van de gierzwaluwen ging echter uit naar huizen aan de Dommelhoefstraat waar ze vlak langs de daken vlogen (zie foto op volgende pagina). Deze pannendaken bieden veel geschikte nestplaatsen in de vorm van uitbouw-tjes en verspringende niveaus. Het leek er daarom sterk op dat deze vogels hier hebben genesteld en niet op het NRE-terrein. Dat neemt niet weg dat gebouwen met pannendaken op het NRE-terrein door gierzwaluwen mogelijk gebruikt worden als nestplaats. Het gaat daarbij vooral om het torentje en de noordvleugel van gebouw 4.

Huismussen zijn tijdens het bezoek niet waargenomen. De broedtijd van de mussen loopt in juli ten einde waardoor de kans op nesten met jongen, die relatief makkelijk te lokaliseren zijn, niet groot meer is. Mussen nestelen bij voorkeur in woonhuizen met structuurrijke tuinen en in dat opzicht vormt het NRE-terrein geen ideaal gebied. Toch kan op voorhand niet worden uitgesloten dat er mussen nestelen.

Het kale NRE-terrein is voor de meeste vogels geen geschikt leefgebied. Uitzondering daarop is de zwarte roodstaart die juist een voorkeur heeft voor een stenige omgeving. De zwarte roodstaart is ook waargenomen (NDFF). Het broedgebied van deze soort is echter niet beschermd.

Nader onderzoek naar aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van de gierzwaluw en de huismus is noodzakelijk.

Figuur 6: Gierzwaluwen scheren laag over de daken aan de Dommelhofstraat

Amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden

In de plas ten oosten van het NRE-terrein is in het nabije verleden de groene kikker waargenomen. In het begin van deze eeuw lagen hier open plassen die voor deze kikker een aantrekkelijk leefgebied vormen. Inmiddels zijn deze watertjes met bomen dichtgegroeid en is het de vraag of hier nog amfibieën voorkomen. Het NRE-terrein vormt voor amfibieën in ieder geval geen geschikt biotoop en ook de licht beschermde soorten zijn hier, los van zwervende dieren, niet te verwachten. Streng beschermde amfibieën komen hier beslist niet voor.

Reptielen komen in het centrum van Eindhoven niet voor. Vissen zijn ook afwezig in het plangebied. Uit het kanaal en de Dommel zijn in deze omgeving geen waarnemingen van beschermde vissoorten bekend. Bovendien zal de herinrichting van het terrein geen wezenlijk effect hebben op de wateren in de omgeving.

Beschermde soorten insecten en andere ongewervelden komen in het plangebied niet voor omdat het geschikte biotoop niet aanwezig is.

Nader onderzoek of een ontheffingsaanvraag zijn voor amfibieën, reptielen, vissen, en ongewervelden is niet aan de orde.

Conclusies en aanbevelingen

- In het plangebied is het ruig klokje aanwezig. Deze soort is staat op Tabel 2 van de Flora en faunawet. De groeiplaats kan zonder ontheffing worden aangetast wanneer de planten worden verplaatst naar een geschikte plek.
- In de omgeving van het NRE-terrein komen diverse soorten vleermuizen voor. Op het terrein zijn gebouwen waar vleermuizen verblijfplaatsen kunnen hebben. Het gebruik van de gebouwen door vleermuizen moet daarom nader worden onderzocht.
- De gebouwen op het NRE-terrein vormen mogelijk een nestplaats voor gierzwaluw en huis-mus. De nestplaatsen van deze soorten zijn jaarrond beschermd. Of deze soorten hier daadwerkelijk nestelen moet nader worden onderzocht.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Johan Zwanenburg

Bronnen

Limpens, H., K. Mostert en W. Bongers. 1997. Atlas van Nederlandse vleermuizen; onderzoek naar ecologie en verspreiding. KNNV uitgeverij, Utrecht.

Nationale Databank Flora en Fauna